

فروپاشی جهانی سازی

آیا تاریخ با دیگر تکرار می شود و سرنوشت جهانی سازی کنونی همچون جهانی سازی
نخست به فروپاشی و رکود ختم خواهد شد؟

برنده جایزه از دولت مصر در سال ۲۰۰۴

مؤلف

رضا عبدالسلام

مترجم

مأنده اکبر کرکاسی

سرشناسه	: عبدالسلام، رضا
عنوان قراردادی	: انهیالاعولمه. فارسی
عنوان و نام پدیدآور	: فروپاشی جهانی سازی: آیا تاریخ بار دیگر تکرار می شود و سرنوشت جهانی سازی کنونی همچون جهانی سازی نخست به فروپاشی و رکود ختم خواهد شد؟/ مولف رضا عبدالسلام؛ مترجم مانده اکبر کرکاسی.
مشخصات نشر	: تهران: نارون دانش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۶ص. شابک: 8-715816-622-978 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
عنوان دیگر	: آیا تاریخ بار دیگر تکرار می شود و سرنوشت جهانی سازی کنونی همچون جهانی سازی نخست به فروپاشی و رکود ختم خواهد شد؟.
موضوع	: جهانی شدن -- تاریخ Globalization -- History
موضوع	: سرمایه داری -- تاریخ Capitalism -- History
موضوع	: اسلام و اقتصاد -- آینده نگری Islam -- Economic aspects -- Forecasting
شناسه افزوده	: اکبر کرکاسی، مانده، ۱۳۷۴، مترجم
رده بندی کنگره	: ۱۳۱۸ز
رده بندی دیویی	: ۳۰۳/۴۸۲۰۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۸۰۷۲۳

آدرس: میدان انقلاب اسلامی، خیابان کارگر شمالی، خیابان نصرت شرقی، پلاک هفتادودو،

شماره ۱۰

شماره تماس: ۰۲۱۶۶۹۳۲۲۴ و ۰۲۱۶۶۹۳۲۲۵

آدرس الکترونیکی: narunpress@gnail.com

آدرس سایت: www.narunpress.com

عنوان کتاب: عنوان: فروپاشی جهانی سازی

مؤلف: رضا عبدالسلام

مترجم: مانده اکبر کرکاسی

صفحه آرا: اکرم ملک نژاد

طراح جلد: الویرا صیامی

ناشر: انتشارات نارون دانش

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

قیمت: ۲۷۰۰۰ تومان

ISBN: 978-622-7158-16-8

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه مترجم
۱۵	پیشگفتار
۱۷	مقدمه دکتر علی لطفی (نخست وزیر اسبق مصر و استاد اقتصاد)
۲۳	مقدمه دکتر احمد جمال الدین موسی (وزیر اسبق آموزش و پرورش مصر و استاد اقتصاد)
۲۹	مقدمه مؤلف

فصل اول

۳۵	آیا جهانی سازی پدیده یا فزاینده نوظهور است؟
۳۷	خلاصه فصل
۳۸	الف. اصطلاح جهانی سازی
۴۱	ب. (پدیده یا فرآیند) جهانی سازی
۴۱	۱. جهانی سازی قرن ۱۵
۴۲	۲. جهانی سازی قرن ۱۹

فصل دوم

۴۹	مبانی فکری جهانی سازی کنونی
۵۱	خلاصه فصل
۵۲	الف. شباهت های موجود میان جهانی سازی کلاسیک و معاصر
۵۵	ب. نظریات پیرامون مداخله های دولت در امور اقتصادی (مقایسه میان گذشته و حال)
۵۶	پ. مکتب کینزی در اقتصاد (مداخله های دولت)
۵۸	ت. آیا نظام های پوزیتیویستی با نظریه موسوم به (روش سوم) آشنایی دارند؟
۶۱	ث. مکتب انتقادی و ترویج جهانی سازی سرمایه داری (موج دوم)
۶۴	ج. جهانی سازی و حاکمیت دولت

فصل سوم

- شباهت‌های موجود میان جهانی‌سازی گذشته و حال ۷۱
- خلاصه فصل ۷۳
- ا. مشخصات بحران‌ها در گذشته و حال ۷۵
- ب. مهاجرت و تخصص بین‌الملل ۷۸
۱. مهاجرت بین‌المللی ۷۸
۲. تخصص و تقسیم کار بین‌الملل ۸۳
- ب. تجارت و سرمایه‌گذاری آزاد و میراث پیشین ۸۶

فصل چهارم

- عوامل مؤثر بر جنبه‌های ساختاری و حاکمیت نظام سرمایه‌داری ۸۹
- خلاصه فصل ۹۱
- ا. گردش روزافزون جریان تجارت و سرمایه‌گذاری (مستقیم و غیر مستقیم) ۹۲
- ب. انقلاب فناوری ارتباطات و اطلاعات و حمل و نقل ۹۵
- پ. تمایل طبیعی جهانی‌سازی به سیطره در جهان ۹۷
- ت. شکست تفکر و نظام سوسیالیستی ۱۰۰
- ث. نقش مکانیزم‌های سیاسی و اقتصادی بین‌المللی در منطقه‌ای ۱۰۴
- ج. نقش شرکت‌های فعال بین‌المللی (چند ملیتی) ۱۰۹

فصل پنجم

- مخاطرات و نابسامانی‌های حاصل از جهانی‌سازی سرمایه‌داری ۱۱۵
- خلاصه فصل ۱۱۷
- ا. نابسامانی‌های اقتصادی و اجتماعی ۱۱۹
- ب. جهانی‌سازی و افزایش میانگین فقر همراه با نابودی شرکت‌های داخلی در کشورهای در حال توسعه ۱۲۳
- ب. مخاطرات زیست‌محیطی و بهداشتی ناشی از حاکمیت شرکت‌های بین‌المللی ۱۲۸

- ت. بحران‌های مالی ۱۳۱
- ث. ناپسامانی و بزهکاری و درگیری‌های نژادی و دینی ۱۳۳

فصل ششم

- آینده‌ی جهانی‌سازی و نظام سرمایه‌داری ۱۳۹
- خلاصه فصل ۱۴۱
- ا. اعتقاد به ناممکن بودن تکرار تاریخ ۱۴۳
- ب. اعتقاد به تکرار تاریخ ۱۴۵
- پ. رشد روزافزون گرایش‌های مخالف جهانی‌سازی ۱۶۰

فصل هفتم

- آیا جهانی‌سازی با تکیه بر مکانیسم‌های جدید اقتصاد بین‌الملل توان دفاع از خود را دارد؟ ۱۶۵
- خلاصه فصل ۱۶۷
- ا. اعتقاد به توان نهادهای بین‌المللی در حمایت از طرح جهانی‌سازی در مقابل خطر فروپاشی ۱۶۹
- ب. اعتقاد به ناتوانی نهادهای بین‌المللی در حمایت از جهانی‌سازی ۱۷۰
- پ. تصورات پیرامون آینده‌ی نهادهای بین‌المللی ۱۷۵

فصل هشتم

- پیشنهاد کتاب (پیش به سوی الگوی اسلامی برای فعالیت‌های اقتصادی). ۱۷۹
- خلاصه فصل ۱۸۱
- ا. دلایل نیاز به وجود دیدگاه اسلامی ۱۸۲
- ب. چالش کنونی امت اسلام و مسلمین و راه‌های خروج از آن ۱۸۴
- پ. تعامل با دیگران از طریق الگوی اقتصادی اسلامی نه نظام اقتصادی اسلامی ۱۸۹
- خلاصه مباحث کتاب ۱۹۵
- فهرست منابع عربی ۲۱۱
- فهرست منابع انگلیسی ۲۱۳

■ مقدمه مترجم

جهانی‌سازی به معنای انسجام جامعه‌ی جهانی است که هدف آن فروریزی تمامی موانع و مرزها است و ابعاد و جوانب مختلفی چون اقتصاد، ایدئولوژی، سیاست، فرهنگ و... دارد. این اصطلاح به معنای امروزی از دهه ۱۹۶۰ قرن بیستم رایج شد اما بنا به گفته‌ی بسیاری از افراد، وقتی دیرین دارد و بدین مفهوم در گذشته نیز وجود داشته اما اصطلاح جهانی‌سازی تنها در اواخر قرن ۲۰ مطرح شده و با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی اهمیت بیشتری یافته است.

به طور کلی جهانی‌سازی با رفع موانع چون مرزها و حاکمیت‌های ملی، در صدد ایجاد محیط بین‌المللی (دهکده جهانی) است. تمامی دولت‌ها و ملت‌ها متأثر از این محیط باشند. حال آیا تمامی فرهنگ‌ها، ارزش‌ها، ادیان و... در این محیط به هم آمیخته می‌شوند یا ما شاهد غلبه‌ی یک فرهنگ بر سایر فرهنگ‌ها خواهیم بود؟ آیا ایجاد حکومت جهانی به معنای تضعیف روابط ملی و قومی است؟

نیک که بنگریم خواهیم دید که جهانی‌سازی به ابزاری جهت سلطه‌ی ابرقدرت‌ها بر کشورهای کوچک‌تر و به حاشیه راندن آن‌ها تبدیل شده و به جای آن که سبب انسجام و یکپارچگی بیشتر جهان شود، بیشتر به تفرقه و افزایش شکاف و اختلاف میان کشورهای

مختلف انجامیده است؛ از این رو شاید بتوان گفت که جهانی سازی فرآیندی تفکیک ساز است که همه‌ی اجزاء جامعه‌ی جهانی را به یک میزان توسعه نمی‌دهد.

در کتاب حاضر مؤلف در هفت فصل به بررسی دقیق جهانی سازی از زوایای مختلف می‌پردازد. وی ضمن بیان آرای گوناگون و با مقایسه‌ی میان موج نخست (سوسیالیسم) و موج دوم جهانی سازی (لیبرالیسم کنونی) و بیان شباهت‌ها و تفاوت‌های آن دو، این پرسش را مطرح می‌کند که آیا ممکن است لیبرالیسم فعلی نیز سرنوشتی چون سوسیالیسم پیشین داشته باشد و به فروپاشی و سقوط دچار شود؟

وی با اشاره به رندهای سوء جهانی سازی چون رفع تمایزات فرهنگی و غلبه‌ی فرهنگ اروپایی و آمریکایی، افزایش میانگین فقر، افزایش مخاطرات زیست محیطی، شیوع نابسامانی و بی‌ثباتی در سطح جهانی و داخلی، تشدید درگیری‌ها و جنگ‌های نژادی و دینی در سراسر جهان و... به تبیین چهره‌ی حقیقی جهانی سازی می‌پردازد و این پرسش را مطرح می‌سازد که آیا نهادها و شرکت‌های بین‌المللی که رکن اساسی جهانی سازی و بازیگران اصلی عرصه‌ی جهانی‌اند، توان دفع از موج کنونی (لیبرالیسم) را در مقابل مخاطرات و شبخ فروپاشی که همچون موج نخست - لحظه موجودیت نظام سرمایه‌داری را تهدید می‌کند، دارند؟

مؤلف با اشاره به ناکارآمدی نهادهای بین‌المللی که خود تحت سیطره‌ی ابرقدرت‌ها قرار دارند و به نفع عده‌ای محدود حکم می‌دهند. در فصل هشتم به بیان پیشنهاد خود برای نجات از بحران‌های کنونی و پیش رو می‌پردازد و بیان می‌کند که هیچ یک از نظام‌های پوزیتیویستی که همواره با فراز و فرود رو به رو بوده‌اند و منافع عده‌ی

محدودی را بر اکثریت ترجیح می‌دهند، توانایی فراهم‌ساختن رفاه و آرامش بشریت را ندارند. پیشنهاد وی ارائه‌ی الگوی اسلامی است که تمامی نظام‌ها را دربرمی‌گیرد. البته این مهم مستلزم غلبه بر چالش‌های فعلی جهان اسلام و تمام افراط‌گری‌هایی است که به نام اسلام صورت می‌گیرد. همچنین لازم است کشورهای اسلامی که امروزه هر گونه عقب‌افتادگی و ارتجاع در جهان بدان‌ها نسبت داده می‌شود، با بهره‌گیری از الگوی اسلامی که در آخرین تمدن انسانی نقش مهمی داشته است، به تعامل با دیگران روی آورند.

مآنده اکبر کرکاسی

بهار ۱۳۹۸